

яла система підготовки лікарів в Україні, в країнах, що входили колись до складу Радянського Союзу.

Тепер підготовка лікарів в Україні має багато спільних рис із системою підготовки у Великобританії. Це полягає у викладанні медико-біологічних і медичних дисциплін, починаючи з першого року навчання поряд з гуманітарними і соціально-економічними дисциплінами. Термін навчання - шість-сім років. Після закінчення медичного факультету видається диплом за кваліфікацією лікаря. Як і в більшості розвинутих країн світу, спеціалізація лікарів в Україні здійснюється на післядипломному етапі, і це слід визнати правильним.

В Івано-Франківській державній медичній академії, на факультеті післядипломного навчання протягом трьох років проводиться спеціалізація (інтернатура, а за кордоном - резидентура) за фахом "лікар загальної практики - сімейний лікар". Одночасно в цьому році розпочали роботу восьмимісячні переатестаційні очно-заочні курси за цим самим фахом для педіатрів і терапевтів. Це один із провідних напрямків реформування системи охорони здоров'я в регіоні.

Кількість лікарів, які проходять післядипломне навчання за цим фахом, визначається управліннями та установами охорони здоров'я міста і області залежно від потреб і можливостей організації праці.

Таким чином, загальний термін підготовки спеціаліста за фахом "лікар загальної практики - сімейний лікар" в академії становить дев'ять років. Він відповідає досвідові підготовки спеціалістів такого профілю в розвинутих країнах світу.

МІСЦЕ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ПІДГОТОВЦІ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Ф. Марчук, Н. Зорій

*Чернівці, Державний
медичний інститут*

Нинішній стан системи медичної освіти вже не в змозі адекватно реагувати на процеси, які відбуваються в сучасному технотронному суспільстві. Дає про себе знати неузгодженість її

можливостей і різко зростаючих вимог до неї. Ця проблема актуальна у всьому світі. В Единбурзькій (1989 р.) Декларації про реформу медичної освіти акцентується увага на тому, що потреба в медико-санітарному персоналі не співпадає з наявністю кадрів, особливо сестринських і акушерських. За термінологією технічної і професійної освіти, прийнятою ЮНЕСКО, під вищою освітою розуміється освіта на базі повної середньої школи. Ми, на жаль, до цього часу не зовсім правильно трактували поняття "спеціальна освіта". На Заході існує декілька ступенів освіти і вони органічно пов'язані з середньою освітою. У нас вузи функціонують незалежно від середніх навчальних закладів. Перехід на міжнародне трактування вищої освіти необхідний для створення багатоступеневої системи, яка б забезпечувала безперервну поглиблену підготовку медичних працівників як лікарів, так і медичних сестер.

Україна в цьому відношенні робить тільки перші кроки. В нашій державі підготовкою молодшого медичного персоналу займаються середні спеціальні медичні заклади: медичні училища та медичні коледжі.

В Канаді, наприклад, підготовка медсестер проводиться в медичних школах при госпіталях (в лікарнях), коледжах і університетах. В 120 медичних школах і коледжах щорічно навчаються 25 тисяч студентів. В університетах (30 навчальних закладів) навчається 10 тисяч медичних сестер. В сучасних умовах всі медсестри Канади повинні мати ступінь бакалавра, тобто вищу освіту. В зв'язку з цим всі медичні школи при госпіталях поступово закриваються. Підготовка дипломованої медсестри здійснюється протягом двох років. Це є перший рівень медичної освіти. Вищий рівень освіти - навчання в університеті. В коледжі за навчання студент платить близько двох тисяч доларів на рік. Всі інші витрати бере на себе держава. Навчання в університеті теж платне. За два роки - 4895 доларів, за чотири - 10670 доларів. Крім того, ще 500-1000 доларів витрачається на придбання необхідних для навчання книг. Термін навчання на бакалавра продовжується до 5 років, після середньої школи - 6 років. Велика увага приділяється науково-дослідницькій роботі студентів.

В університеті Едмонтона медсестринський факультет складається з двох відділень: 1) бакалавратний; 2) градуаційний: магі-

стратура - докторат. Медсестри, які працюють в госпіталях повинні мати освіту бакалавра чи магістра.

У Великобританії система підготовки медсестер є близькою до їх навчання в Канаді. Готують лікарів та медсестер в 27 вищих медичних школах, які існують на правах факультетів при університетах (Едінбурзький, Кембріджський, Оксфордський та інші). В Лондоні є більше десятка автономних медичних шкіл при лікарнях, де готують медичних сестер. Головне, чому намагаються навчити студента, - працювати з хворим.

Багато уваги приділяється підготовці медичних кадрів, питанням розвитку медичного коледжу і його місця в системі безперервної медичної освіти зараз в Росії, яка переживає близький нам період переходу до ринкових відносин. Цікавим є досвід Санкт-Петербурзького базового фармацевтичного коледжу. Сучасні умови розвитку суспільства викликали появу в коледжі відділення "Комерція в фармації". Слід зауважити, що в Законі Російської Федерації "Про збереження статуту державних і муніципальних установ" зберігається трирічний мораторій на приватизацію навчальних медичних закладів з січня 1995 року, медицина Росії переходить на бюджетно-страхове фінансування. Частково проблема фінансування вирішується шляхом прийому на договірній основі.

На Україні однією з перших спроб підготовки медсестер з вищою освітою є відкриття при Чернівецькому державному медичному інституті в 1994 році (згідно з чинним законодавством) факультету підготовки помічника лікаря.

12-15 вересня 1995 року відбулася міжнародна конференція з питань підготовки медсестер та лаборантів-бакалаврів на базі Чернівецького медінституту, де висвітлювалися актуальні питання розвитку медсестринства в Україні і вищої освіти медсестер.